

SİGORTALILARIN HASTANEYE VE HEKİME KARŞI AÇACAKLARI DAVALARLA İLGİLİ ÇEŞİTLİ KONULAR

I- GÖREVLİ MAHKEME KONUSU:

1) Sigortalı işçilerin veya bakmakla yükümlü oldukları kişilerin (bugün adları ve statüleri değişmiş olan) SSK. Hastanelerindeki tedavileri sırasında doktor veya sağlık personelinin hatalarından veya hastane tesislerinden kaynaklanan ölüm veya bedensel zararlar nedeniyle açacakları davalarda görevli mahkemelerin iş mahkemeleri mi, asliye yada sulh hukuk mahkemeleri mi, yoksa idare mahkemeleri mi olduğu yıllarca tartışıldıktan ve birbirinden farklı kararlar verildikten sonra, görevli mahkemelerin “Asliye Hukuk Mahkemeleri” olduğu sonucuna varılmış; Yargıtay kararlarıyla bu konu kesin bir sonuca ulaştırılmıştı.

O dönemde bizim görüşümüz, İş Mahkemelerinin görevli olması gerektiği yönünde idi. Çünkü, sigortalıların ve yakınlarının SSK hastanelerinden yararlanmalarının ödedikleri primlerin karşılığı olduğu, aslında ücretsiz tedavi edilmedikleri, primlerle tedavi ücretlerini dolaylı olarak ödemiş buldukları görüşünde idik. Bugün de aynı görüşteyiz.

2) SSK.Hastaneleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ndan alınıp Sağlık Bakanlığına devredildikten sonra adları “Eğitim ve Araştırma Hastanesi” oldu. Aslında hukuksal yönden değişen bir şey yoktu; yönetim yönünden bir Bakanlıktan alınıp bir başka Bakanlığa bağlanmış, bir de adları değişmişti. Değişmeyen, sigortalıların aslında ücretsiz bakılmadıkları, tedavi ücretlerinin bedelini primleriyle ödedikleriydi. Bu nedenle de görevli mahkemelerin, önceden olduğu gibi “Asliye Hukuk Mahkemeleri” olması gerekirdi. Ama Yargıtay bir yanlışa adım attı ve Sağlık Bakanlığına bağlanan SSK hastanelerini, diğer devlet hastaneleri statüsünde imiş gibi değerlendirip, sigortalıların açtıkları davalarda görevli mahkemenin İDARİ YARGI olduğu yönünde kararlar vermeye başladı. Ne yazık ki bu yanlış halen devam etmektedir.

Oysa, SSK Hastanelerinin Sağlık Bakanlığı’na devredilmiş bulunması, 506 sayılı Yasa’dan (yeni 5510 sayılı Yasa’dan) yararlanan sigortalıların hukuki durumlarında bir değişiklik yaratmadığından, başka bir deyişle, Kurum ile sigortalılar arasındaki ilişki, statü değil, “sözleşme ilişkisi” olduğundan, Kurum sigortalılarına sağlık hizmeti veren tüm hastanelere karşı açılacak davaların yargı yeri (önceden olduğu gibi) Adli Yargı ve (miktarla göre) Asliye Hukuk veya Sulh Hukuk mahkemeleri olmalıdır. Bunda duraksama olmaması gerektiği, çünkü SSK sigortalılarına sağlık hizmeti veren hastanelerin tek elde ve tek Bakanlıkta toplanmasının bir yönetim düzenlemesi olduğu kanısındayız.

SSK Hastanelerinin (veya yeni adıyla Eğitim ve Araştırma Hastanelerinin) kamu kurumları olmalarına karşın, özel hukuk hükümlerine tabi olacaklarının gerekçesi, geçmişte Yargıtay kararlarında şöyle açıklanmıştır:

“SSK, 4792 ve 506 sayılı yasalara göre kurulmuş özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiliği olan bir kuruluştur. Bu nedenle, SSK. hastanelerinde tedaviden zarar gören hastalar, Sosyal Sigortalar Kurumu’na karşı idari yargıda değil, adli yargıda dava açabilirler. Burada da, kamu hastanelerinde olduğu gibi, görevli doktorun ve yardımcı personelin “görevden ayrılabilir kişisel kusurları” yoksa, onlara karşı dava açılmamaktadır.(21.HD.10.02.2005 gün 10010-983 sayılı ve 11.10.2004 gün 7439-8136 sayılı, HGK.26.02.2003 gün ve E.2003/21-95 K.2003/113 sayılı, HGK.11.10.2000 gün ve E.2000/4-1185 K.2000/1279 sayılı, 21.HD.11.11.1997,gün 6482-7327 sayılı kararları)

II- SİGORTALILAR İLE SSK HASTANELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN HUKUKSAL NEDENİ

SSK hastaneleri kamu hastaneleri dışında ve özel hukuk kurallarına bağlı kuruluşlar olarak kabul edildiği için, hasta ile hastane ve hekim arasındaki ilişki sözleşmeye dayandırılmaktadır. Buna göre hasta ile hekim arasında olduğu gibi, hasta ile hastane arasında da BK. m. 386/2 anlamında “vekalet sözleşmesi” ilişkisi bulunduğu görüşü ileri sürülmektedir.

Yarg. 9. HD. 18.11.1991 gün 8375-14336 sayılı kararının karşı oy yazısında, hekim ile hasta arasındaki vekalet sözleşmesi olduğu görüşü doğru bulunmakla birlikte, hastane ile hasta arasındaki ilişkinin **506 sayılı yasanın 33.maddesine** (yeni 5510 sayılı Yasa m.67-71) dayandığı ileri sürülmüştür. Gerçekten, söz konusu maddeye göre Kurum’un sigortalılara her türlü sağlık yardımı yapma yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük sigortalı olmaktan ve prim ödemekten kaynaklandığına göre, aradaki ilişki düpedüz **özel hukuk** hükümlerine tabi “sözleşmesel” ilişki kabul edilmelidir. Bir başka deyişle, SSK Hastanelerinde sigortalılara yapılan **sağlık yardımları** bedelsiz (ücretsiz) değil, **ödenen primlerin karşılığıdır.**

SSK.Hastaneleri,Sağlık Bakanlığı’na devredilmiş olsalar dahi durum değişmemekte, sağlık hizmetleri ödenen primlerin karşılığı olarak verilmektedir. Tedavi ve her türlü sağlık yardımı **ücretli** olunca da aradaki ilişkinin Özel Hukuk hükümlerine tabi olması gerekir. Bugün sosyal güvenlik kurumları aynı çatı altında birleştirilmeye çalışılmakta ise de, sigortalılara yapılan sağlık yardımlarının paralı olduğu gerçeği kabul olunmalı; anlaşmazlıklar Özel Hukuk hükümlerine göre çözüme bağlanmalıdır.

III- ZAMANAŞIMI KONUSU:

Yargıtay’ın yerleşik kararlarında hekim ile hasta ilişkisi “vekalet sözleşmesi” olarak nitelenmekte ve bu yüzden hekime ve hastaneye karşı açılacak davalarda zamanaşımı (5) yıl kabul edilmektedir. Şunu belirtelim ki, bedensel zararlarda bu (5) yıllık sürenin başlangıcı sakatlığa ilişkin kesin raporun öğrenildiği tarih olacaktır.

SSK Hastanelerine karşı açılacak davalarda zamanaşımı konusuna “Tazminat ve Alacaklarda Zamanaşımı” adlı kitabımızda da yer verilmiş olup, oradan bir alıntıyla açıklamalarımıza son verelim:

“SSK hastaneleri kamu hastaneleri dışında ve özel hukuk kurallarına bağlı kuruluşlar olarak düşünülmekte; hasta ile hastane ve hekim arasındaki ilişki sözleşmeye dayandırılmaktadır. Kimilerine göre hasta ile hekim arasında olduğu gibi, hasta ile hastane arasında da BK. m. 386/2’ye göre “vekalet sözleşmesi” vardır ve bu nedenle zamanaşımı (5) yıldır. Kimilerine göre de hasta ile kurum arasındaki ilişki 506 sayılı yasadan doğduğuna ve bu yasada zamanaşımı süresi belirtilmediğine göre BK. m. 125’in uygulanması ve zamanaşımının (10) yıl olması gerekir.

Bize göre, SSK hastaneleri ile sigortalılar arasındaki ilişki 506 sayılı yasadan kaynaklanmakta olup, yasanın 32-36 maddelerine göre Kurum’un sigortalılara ve yakınlarına sağlık yardımları yapma yükümlülüğü bulunmakta, bu yükümlülüğün bedeli primlerle ödenmekte, böylece Kurum ile sigortalılar arasında karşılıklı yükümlülüklerle dayalı bir sözleşme ilişkisi kurulmuş bulunmaktadır. İlişkilerin yasal dayanağı 506 sayılı S.S.Yasası olduğuna göre de, Kurum hastanelerinin ve sağlık personelinin sigortalı hastalara ve yakınlarına karşı açılacak davaların zamanaşımı süresi Yasa’nın 99/2. maddesine göre (5) yıl olması gerekmektedir.”

Ekleyelim ki, yeni 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası’nın “Zamanaşımı ve hakkın düşmesi” başlıklı 97.maddesine göre zamanaşımı (5) yıldır.

www.TazminatHukuku.com